

Сутність кластерної політики в туризмі

Кластерна політика – це комплекс заходів державного регулювання, які здійснюються органами державної влади з метою підвищення конкурентоспроможності економіки країни/регіону шляхом створення умов для випереджаючого розвитку кластерних утворень.

Формування кластерів є ефективним механізмом залучення до регіону прямих іноземних інвестицій, що забезпечує мультиплікативний ефект розвитку регіональної економіки, включення національних суб'єктів підприємництва до міжнародних виробничих ланцюжків створення додаткової вартості.

Спрощену класифікацію кластерів (за домінуючим типом взаємозв'язку) запропонував М. Портер:

- вертикальні кластери, що складаються з підприємств і виробництв, які пов'язані відносинами «покупець-продавець»;

- горизонтальні кластери, що включають підприємства та виробництва, які можуть поділяти між собою загальні ринки продуктів, використовувати однакові або схожі технології, порівняну професійну кваліфікацію робочої сили та інші загальні ресурси.

Одна з сучасних класифікацій виділяє:

- територіальні (не завжди збігаються з адміністративними кордонами регіонів);

- галузеві;

- інноваційні (основна характеристика сучасних конкурентоспроможних кластерів).

Ключовим орієнтиром кластерів нового покоління стала інноваційна діяльність у високотехнологічних секторах економіки. За прогнозами експертів, ринок високотехнологічної продукції на період до 2030 року зросте до

10-12 трлн. доларів США, у той час як ринок сировинних ресурсів - до 1,5 трлн. доларів. Таким чином, високотехнологічний сектор стане головним драйвером світової економіки.

За наявності географічної складової розрізняють:

- позапросторові кластери, до яких відносяться промислові та національні;
- просторові кластери, які об'єднують локальні, регіональні, транскордонні та міжнародні.

За характером основного ресурсу:

- кластери - творці інновацій та інноваційних технологій;
- кластери - споживачі інноваційних технологій (спільно).

Розроблена класифікація кластерів по галузях:

- дискретні кластери включають підприємства, які виробляють продукти (і пов'язані послуги), що складаються з дискретних компонентів, включаючи підприємства автомобілебудування, машинобудування тощо, а також організації будівельної галузі та виробництва будівельних матеріалів. Такі кластери складаються з малих і середніх компаній - постачальників, що розвиваються навколо складальних підприємств і будівельних організацій;
- процесні кластери утворюються підприємствами, що відносяться до процесних галузей, таких як хімічна, целюлозно-паперова, металургійна галузь, а також сільське господарство, харчова промисловість та інші;
- інноваційні кластери розвиваються у так званих «нових секторах» - інформаційні технології, біотехнології, нові матеріали. Інноваційні кластери включають велику кількість нових компаній, що виникають у процесі комерціалізації технологій і результатів наукової діяльності, які проводяться у ВНЗ та дослідницьких центрах.
- транспортно-логістичні кластери включають комплекс інфраструктури і компаній, які спеціалізуються на зберіганні, супроводженні та доставці вантажів і пасажирів.